

Borlänge den 20 augusti 2020

Till
Trafikverket
trafikverket@trafikverket.se

Angående förslag till nya hastighetsföreskrifter på E4, TRV 2020/27444 Gävleborg

Sveriges MotorCyklister har getts möjlighet att besvara remissen från Trafikverket. SMC har undersökt olycksrapporter i STRADA under de senaste fem åren för MC-olyckor. SMC har konsulterat vår distriktsorganisation SMC Gävleborg som har den lokala förankringen.

Tidigare remissvar i frågan

SMC besvarade Trafikverkets remiss "Åtgärder för systematisk anpassning av hastighetsgränserna till vägarnas trafiksäkerhetsstandard" Dnr TRV 2016/19427 den 19 maj 2016. SMC påtalade redan då att hela förslaget baseras på de som färdas i personbil och att Trafikverket dragit alltför ensidiga och långtgående slutsatser av vad regeringen presenterade i föreliggande budgetproposition. Det är endast Trafikverket som tolkar innehållet som att vägar utan mitträcke ska få sänkt hastighet. SMC var långt ifrån ensam om att framföra kritik. Regioner, kommuner, näringsliv och intresseorganisationer har protesterat mot Trafikverkets förslag om hastighetsgränser utan att få något gehör.

Trafikverkets förslag baseras endast på hastighet omfattar inte samtliga fordonslag

Trafikverket har inga förslag till ökad trafiksäkerhet utöver att sänka hastighet eller att bygga om vägar genom att installera mitträcken. På alla vägar i Sverige som inte har mitträcke med en årsdygnstrafik över 2000 fordon ska hastigheten sänkas. Inga andra åtgärder eller alternativ till ökad trafiksäkerhet diskuteras överhuvudtaget i föreliggande förslag eller av Trafikverket trots att man leder trafiksäkerhetsarbetet på alla vägar utifrån alla trafikanters behov.

Referenshastigheten på en väg eller del av väg bestäms av olika faktorer och framgår av Vägars och gators utformning, VGU, som används vid ny- eller ombyggnation. I VGU saknas hänsyn till säkerhet för MC och moped klass I.

SMC anser inte att hastigheten ska sänkas på väg där ett mitträcke saknas baserat på myndighetens akademiska beräkningsmodell, i detta fall E4. E4 är den väg där absolut flest motorcyklister dödats och skadats i olyckor med mitträcken, något som överhuvudtaget inte nämns i konsekvensutredningen (17 av 83 som dödats i räckan i Sverige sedan 2000 har gjort det på E4, två av dem på E4 i Gävleborg). Internationell forskning och forskning initierad av Trafikverket visar att chansen att överleva en kollision med en personbil är betydligt högre jämfört med krock med ett räcke. Risker att dödas enligt vissa studier är tre gånger högre vid en kollision med vajerräcke jämfört med en kollision med en bil. Ska ett räcke monteras på E4 måste det vara en räckestyp som minskar skaderisken hos oskyddade, inte bara minskar risken för kollisioner.

SMC anser därför att Trafikverket måste utreda varje väg och titta på alla alternativ som finns till att sänka hastigheten. Mitträfflor är en vedertagen metod för att förhindra mötesolyckor som och ger effekt enligt undersökningar utförda av VTI. Friktion, som är en grundförutsättning för trafiksäkerhet, saknas också helt i resonemanget för ökad trafiksäkerhet trots att detta orsakat flera allvarliga olyckor på sträckan, särskilt då motorcyklisterna krockat med räcknet.

Trafikanternas inställning till hastighet

VTI:s mätningar av trafikanternas hastigheter visar att knappt hälften av Sveriges trafikanter håller hastighetsgränserna. VTIs mätningar visar också att sänkningar med tio kilometer per timme gör att trafikanterna sänker farten med 3-4 km/timme.

Sveriges MotorCyklister
Gamla Tunavägen 30, 784 60 Borlänge
0243-669 70
www.svmc.se

Sveriges MotorCyklister

Trafikverket verkar vara omedvetna om att i stort sett alla trafikanter ifrågasätter de sänkningar som nu pågår från 90 till 80 km/h. Det finns inget i underlaget som visar på att en hastighetssänkning med från 90 till 80 km/timme ska minska dödade och skadade i MC-olyckor. En möjlig ökad olycksrisk för oskyddade trafikanter som håller hastighetsgränsen nämns överhuvudtaget inte. Svenska vägar saknar i allt högre grad en vägren och förlåtande sidoområden har ersatts med sidoräcken.

Trafikverkets skrivning i konsekvensbeskrivningen visar en omedvetenhet om hur det ser ut i verkligheten på de svenska vägarna och då särskilt för oskyddade trafikanter: *”Föreskriften kommer att innebära att tunga lastbilar får köras i samma hastighet som bilar och bussar vilket ger bättre flyt i trafiken och minskar antalet omkörningar.”*

Omkörningar görs av i stort sett all trafik (personbilar, bussar, lätta och tunga lastbilar). En MC är det minsta fordonet som förlorar i kampen om vägutrymmet i dessa fall. SMC uppmanar motorcyklister att ta utrymme på vägen men tyvärr ifrågasätts denna rättighet av andra trafikanter. Hastighetssänkningen är en åtgärd som kan innebära en ökad risk för oskyddade trafikanter att dödas eller skadas allvarligt, särskilt med tanke på att Trafikverket tagit bort vägrenen i många fall och ersatt den med ett sidoräcke.

Förslaget är akademiskt och handlar inte om olyckorna i verkligheten

Trafikverkets förslag är helt akademiskt och har inte tittat på de verkliga olyckorna på vägen. Utredningarna Sampers och EVA-kalkylerna är liksom tidigare utredning inte baserade på verkligheten. Av någon outgrundlig anledning utgår inte Trafikverket från de olyckor som faktiskt sker på vägarna och varför de sker.

I detta fall ska hastigheten sänkas på en 20 kilometer lång sträcka från 90 till 80 under en övergångsperiod i avvaktan på mitträcke. SMC har, till skillnad från Trafikverket, tittat på MC-olyckorna på E4 i Gävleborg under perioden 20150101-20200630. Det har skett 13 olyckor med totalt två döda, en allvarligt skadad, fyra måttligt och sju lindrigt skadade.

I en dödsolycka omkom en motorcyklist i kollision med mitträcket (vajer). Det har skett fyra olyckor där motorcyklister kört omkull på grund av bristande friktion. En av dessa blev allvarligt skadad i krock med vajerräcket. Det har skett tre olyckor där motorcyklister har blivit påkörda av andra trafikanter i olika sammanhang, bland annat upphinnande och påkörning vid påfart. Det finns endast en olycka där ett mitträcke skulle ha hindrat en MC-förare från att köra över i mötande körbana men ett krav hade då varit ett räcke med underglidningsskydd. En motorcyklist överlever inte en kollision med den räckestyp som idag finns på E4 med oskyddade stolpar visar australiska tester och studier, däremot finns möjlighet att överleva en räckeskollision om det finns underglidningsskydd på räcket i hastigheter upp till 106,8 km/h.

Argumenten för att sänka hastighet på vägar utan mitträcken håller inte. Trafikverket måste se över grunderna för hastighetsgränserna i landet och utgå från även oskyddade trafikanter. I samtliga olyckor på vägen finns helt andra åtgärder att tillgå för att minska olycksrisken. Sänkt hastighet är inte den viktigaste anser SMC.

Hastighetssänkningar måste vara logiska

Det framgår inte av underlaget hur hastighetsefterlevnaden ser ut på den aktuella vägen. Det framgår inte vilka fordon som följer hastighetsgränserna. Detta är avgörande för om sänkningen ska ge någon effekt avseende miljö och trafiksäkerhet. För SMC är det självklart att hastighetsgränsen på en väg måste vara logisk. En sänkning av hastighetsgränsen kan leda till allvarliga situationer där en motorcyklist uppfattas som en bromskloss och blir omkörd av enbart större fordon under ibland helt regelvidriga former vilket kan leda till olyckor. För SMC är det viktigt att skapa hastighetsgränser som minimerar hastighetskillnader mellan fordonen.

Andra åtgärder i vägmiljön som kan öka säkerheten

Det finns mängder av alternativ som inte nämns av Trafikverket som ökar säkerheten, både för de skyddade men även de oskyddade trafikanterna. Dessa är:

- Räcken som är anpassade för oskyddade trafikanter och försedda med underglidningsskydd
- Mitträfflor istället för mitträcken
- Alternativa lagningsmetoder som inte innebär försämrad friktion
- Kontroll av entreprenörernas underhållsarbeten
- Åtgärder för att förebygga viltolyckor
- Åtgärder för att skapa säkrare vägrenar, stödremсор och förlåtande sidoområden
- Åtgärder i korsningar, påfarter och cirkulationsplatser för att minska risken för att oskyddade trafikanter blir påkörda

Vi vill avsluta med att påpeka att det inte är acceptabelt att Trafikverket som är både väghållare och ansvarig för trafiksäkerhet i en konsekvensutredning säger att det *"kan vara motiverat att sänka hastigheterna instället för att investera för högre hastighetsgränser"*. Det sker MC-olyckor dagligen som beror på brister i vägens utformning samt brister i underhåll. Riksväg 50 är ett lysande exempel där både entreprenören och Trafikverket vet om halka men ändå inte åtgärdar den mer än att sätta upp en skylt. Intresset för trafiksäkerhet på denna väg omfattar inte god friktion för att förhindra trafikolyckor.

SMC och SMC Gävleborg står till Trafikverkets förfogande i arbetet med att öka trafiksäkerheten och framkomligheten för motorcyklister i regionen.

För SMC Gävleborg

Lennart Lindgren

Kassör

Tel: 076-764 46 81

E-post: kassor@smcgavleborg.se

För SMC

Maria Nordqvist

Politisk sekreterare

Tel: 070-538 39 38

E-post: maria.nordqvist@svmc.se

Källor:

- Motorcyclist injury risk as a function of real-life crash speed and other contributing factors, Matteo Rizzi et al 2019
- A crash test evaluation of motorcyclists protection systems for use on w-beam safety barriers, Joanne Baker et al 2017
- VTI rapport 860, Utvärdering av ändrade hastighetsgränser. Långtidseffekter på trafiksäkerhet, Anna Vadeby och Urban Björketun (2015)
- VTI notat 38-2002, Motorcyklar och vägräcken, Göran Nilsson (2002)
- The risk of fatality in motorcycle crashes with roadside barriers, Paper 07-0474, Hampton C Gabler (2007)
- The emerging risk of fatal motorcycle crashes with guardrails, Hampton Gabler 2007
- Fatality risk in motorcycle collisions with roadside objects in the United States, Daniello & Gabler (2010)
- Review of iRAP risk parameters, Turner et al ARRB group (2009)
- Definition av ett säkert räcke för motorcyklister, Nordqvist/Fredriksson/Wenäll (2015)
- Säkrare sidområde från ett MC perspektiv, VTI/Svevia/SMC, KTH/Trafikverket, Thomson m fl (2015)
- Viktigt att tänka vilt på MC, pressmeddelande Älgskadefondföreningen 1 april 2014
- MC-olyckor i STRADA på den aktuella vägsträckan 20150101-20200630

Sveriges MotorCyklister

Gamla Tunavägen 30, 784 60 Borlänge

0243-669 70

www.svmc.se

Sveriges MotorCyklister